

19/10 29/5-1995
Glemt historie

Afrikas innsats under annen verdenskrig

Av *Yacoub Cissey, Randaberg*

Det er 50 år siden Europa ble befridd av de allierte. I 1945 var de fleste afrikanske landene underlagt kolonimaktene, og dermed ble nærmere 900 000 afrikanere utskrevet til å kjempe i den annen verdenskrig på de alliertes side til tross for at de ikke hadde noe å gjøre med denne galskapen. De afrikanske landene som ble med i krigen ble nemlig lovet uavhengighet etter krigen.

Afrikanerne var på alle frontene i Alsace-Lorraine, Tyskland, Italia og Nord-Afrika. De kjempet hardt, like hardt som de allierte. Mange kom aldri hjem, andre mistet armer og ben, andre døde på et ukjent kontinent i en krig som ikke angikk dem. De kjempet for å knuse Nazi-Tyskland. De drømte om frihet i sine hjemland etter krigen. De fikk ikke det de ble lovet, nemlig uavhengighet. De måtte vente i mange år ennå.

Allerede i 1914–1918 hadde de fransktalende landene rekruttert over 220 000 mennesker til å kjempe under den første verdenskrigen. I tillegg ble 270 000 nordafrikanere rekruttert, og ca. halvparten av disse ble drept. England hadde rekruttert ca. 400 000 sol-

dater fra Kenya, Tanzania, Uganda, Sudan, Nyasaland (Malawi), Zimbabwe, Nigeria, Ghana, osv. Nærmere 100 000 døde.

Kolonimaktene drev med valutamanipulasjoner overfor sine afrikanske kolonier i et meget intrikat system. Når det gjelder de britiske koloniene, ble den lokale valutaen først fremstilt av private banker. Deretter ble valutaen fremstilt lokalt, men den måtte støttes av tilsvarende verdier i britisk valuta. Dette skjedde på følgende måte: Pengene som koloniene tjente gjennom eksport, ble oppbevart i England i engelske pund. De tilsvarende beløp i lokal valuta ble deretter sendt til koloniene. Det var et nært samarbeid mellom handelsbanker, den britiske regjering og de afrikanske valutarådene som fremstilte den lokale valutaen. På denne måten tjente England store penger på koloniene sine. I tillegg betalte England sin krigsgjeld til USA i natura, dvs. gjennom råvarer som ble fraktet direkte til USA fra koloniene. Ved slutten av femtiårene hadde en liten koloni som Sierra Leone skaffet England en reserve på 60 millioner pund, og i 1955 hadde den britiske regjering tjent 210 millioner pund på salg av kakao og mineraler fra Gullkysten (Ghana). Afrikas totale bidrag til den britiske økonomien var på 446 millioner pund i 1945.

Under den annen verdenskrig finansierte Belgisk Kongo (Zaire) alle utgiftene til Belgias eksilregjering i London, både diplomattjenesten og utgiftene til de belgiske væpnede styrker i Europa og Afrika. Takket være ressursene fra Belgisk Kongo var det ikke nødvendig for den belgiske regjeringen å låne én øre, og de belgiske gullreservene ble ikke rørt.

Dette er bare noen eksempler på hvordan systemet fungerte, og gjelder selvsagt ikke bare Storbritannia og Belgia, men også de andre europeiske kolonimaktene.

Jeg har lest hva som skrives i norske, franske og engelske tidsskrifter om den annen verdenskrig. Sjelden eller aldri blir afrikanernes innsats og økonomiske bidrag nevnt. For å konkludere vil jeg sitere en afrikansk krigsveteran som var så heldig å komme tilbake til sitt hjemland: Europa ble befridd gjennom alles innsats, men dessverre tror jeg ikke at europeerne, og spesielt de unge, vet hva vi gjorde for deres besteforeldre. Vi var nemlig også med i 1945.

Mandag 29. mai 1995